

POSLANECKÁ SNĚMOVNA

STÁTNÍ ROZPOČET A STÁTNÍ ZÁVĚREČNÝ ÚČET

CO JE TO STÁTNÍ ROZPOČET?

Státní rozpočet, který je každoročně schvalován v Poslanecké sněmovně ve formě zákona, představuje důležitý nástroj regulace domácí ekonomiky. Konceptně plní rozpočet tři základní funkce:

- alokační (poskytování veřejných statků a služeb),
- distribuční (rozdělování důchodů a bohatství ve společnosti),
- stabilizační (úkolem vlády je používat nástroje fiskální politiky k udržení vysoké úrovně a plynulého chodu ekonomické aktivity).

Státní rozpočet se tak stává jednou z nejvýznamnějších norem pro realizaci vládní politiky a současně umožňuje Poslanecké sněmovně vykonávat kontrolu nad hospodařením vlády s veřejnými financemi.

JAK VZNIKÁ STÁTNÍ ROZPOČET?

Tvorbu, funkci a obsah státního rozpočtu a státního závěrečného účtu upravuje zákon č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech. Návrh zákona o státním rozpočtu vypracovává ministerstvo financí v součinnosti se správci jednotlivých kapitol, územními samosprávnými celky a státními fondy. Rozpočet kapitoly obsahuje rozpočtové příjmy a výdaje. Dále obsahuje též dotace a návratné finanční výpomoci ze státního rozpočtu pro fyzické a další právnické osoby na jejich úkoly a činnosti. V rámci závazných ukazatelů stanovených zákonem o státním rozpočtu mohou správci kapitol tvořit rozpisové rezervy. Vládní rozpočtová rezerva se tvoří nejméně ve výši 0,3% výdajů státního rozpočtu na příslušný rozpočtový rok.

PROCEDURA SCHVALOVÁNÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU

Způsob schvalování státního rozpočtu je od jiných zákonů odlišný tím, že jej může navrhnout pouze vláda a že jej schvaluje pouze Poslanecká sněmovna. Návrh státního rozpočtu musí vláda předložit Poslanecké sněmovně nejpozději tři měsíce před začátkem rozpočtového roku (totožný s kalendářním rokem). Takový návrh musí být samostatný a není možné s ním spojit návrh na přijetí nebo změnu jiného zákona. Velký význam mají přílohy k tomuto návrhu zákona, ve kterých jsou na stovkách stran podrobně uvedeny příjmy, výdaje, popř. deficit rozpočtu a závazná pravidla pro hospodaření. Dodatky k návrhu mohou být předloženy nejpozději 15 dnů před schůzí Poslanecké sněmovny, na níž proběhne první čtení. Návrh předseda Sněmovny přikáže k projednání rozpočtovému výboru. Samotné projednání státního rozpočtu v plénu je veřejné.

Zákon o státním rozpočtu prochází třemi čteními v Poslanecké sněmovně. První čtení návrhu zákona je zahájeno vystoupením navrhovatele a zpravodaje rozpočtového výboru. Pak následuje rozprava poslanců o příjmech a výdajích, o způsobech vypořádání deficitu a o dalších otázkách, které s problematikou státního rozpočtu souvisejí.

Sněmovna pak v prvním čtení základní údaje o státním rozpočtu schválí nebo doporučí vládě jejich změny a stanoví termín pro předložení nového návrhu. Lhůta pro předložení nového návrhu nesmí být kratší než 20 dnů a delší než 30 dnů od doručení usnesení Sněmovny předsedovi vlády. Pokud Sněmovna v prvním čtení základní údaje uvedené v návrhu zákona schválí, stávají se závaznými a nelze je během dalšího projednávání měnit.

V případě schválení se Sněmovna taktéž usnese na přikázání jednotlivých kapitol příslušným výborům. Lhůta k projednání je stanovena minimálně na dobu třiceti dnů,

Rozpočtový rok	Plánované příjmy	Reálné příjmy	Plánované výdaje	Reálné výdaje	Plánované saldo	Reálné saldo
2012	1084,7	1051,4	1189,7	1152,4	-105,0	-101,0
2013	1080,8	1091,9	1180,8	1173,1	-100,0	-81,3
2014	1099,3	1133,8	1211,3	1211,6	-112,0	-77,8
2015	1118,5	1234,5	1218,5	1297,3	-100,0	-62,8
2016	1180,9	1281,6	1250,9	1219,8	-70,0	61,8
2017	1249,3	1273,6	1309,3	1279,8	-60,0	-6,2
2018	1314,5	1403,9	1364,5	1401,0	-50,0	2,9
2019	1465,4	1523,2	1505,4	1551,7	-40,0	-28,5
2020	1364,8	1475,5	1864,8	1842,9	-500,0	-367,4
2021	1386,0	1487,2	1886,0	1906,9	-500,0	-419,7
2022	1678,3	1624,4	2053,3	1984,8	-375,0	-360,4
2023	1928,0	–	2223,0	–	-295,0	–

poté příslušné výbory předloží svá usnesení rozpočtovému výboru. Výbory se ale nesmí odchýlit od své kapitoly do kapitoly jiných výborů. Výbory zakončí svou práci usnesením, které předloží rozpočtovému výboru. Rozpočtový výbor se k výsledkům dotýčných výborů vyjádří také usnesením a obě jsou pak předložena předsedovi Sněmovny.

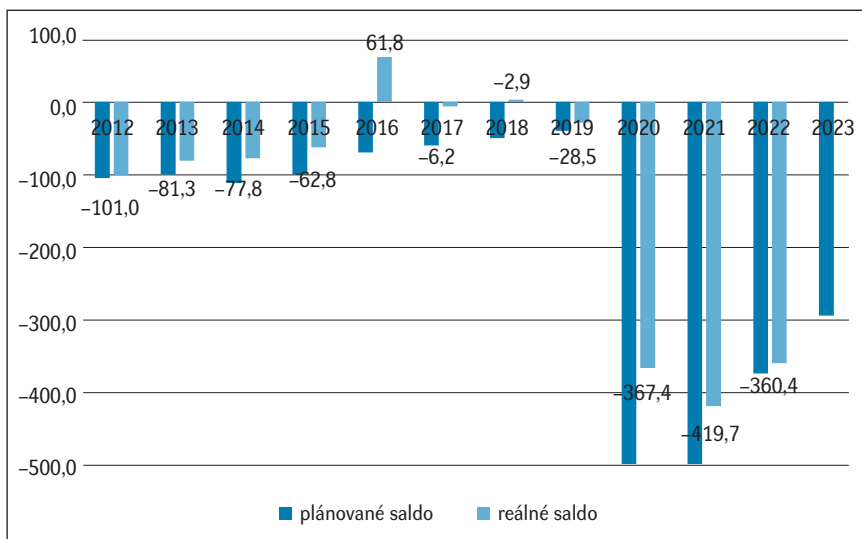
Ve druhém čtení poslanci předkládají své pozměňovací návrhy. Třetí čtení může být zahájeno nejdříve 48 hodin po skončení druhého čtení. Zde již lze pouze opravovat a korigovat legislativně-technické, gramatické a tiskové chyby. Státní rozpočet navrhuje ministerstvo financí, schvaluje Poslanecká sněmovna stejně, jako jakýkoliv jiný běžný zákon. Aby byl tedy rozpočet schválen, je potřeba nadpoloviční většina poslanců.

Nejprve se hlasuje o pozměňovacích návrzích a na závěr vyslovuje Poslanecká sněmovna svůj souhlas. Poté postupuje zákon o státním rozpočtu na podpis prezidenta republiky. V případě, že svůj souhlas Sněmovna nevysloví a státní rozpočet neschválí, nastává takzvané rozpočtové provizorium.

Rozpočtové hospodaření se od prvního dne rozpočtového roku do nabytí účinnosti zákona o státním rozpočtu na tento rozpočtový rok řídí objemem příjmů a výdajů státního rozpočtu schváleného pro rok předchozí. To ve skutečnosti znamená, že se výdaje státního rozpočtu uvolňují jednotlivým kapitolám státního rozpočtu do výše jedné dvanáctiny celkové roční částky za každý započatý měsíc.

STÁTNÍ ZÁVĚREČNÝ ÚČET

Státní závěrečný účet slouží ke kontrole toho, jak vláda hospodařila v průběhu roku s penězi, které jí byly svěřeny. Jeho návrh vypracovává ministerstvo financí, předkladatelem návrhu je vláda. Ta je povinna návrh na projednání podat nejpozději do 30. dubna roku následujícího po příslušném rozpočtovém roce. O návrhu státního závěrečného účtu jedná pouze Poslanecká sněmovna, která jej schvaluje svým usnesením. Sněmovna v rámci projednávání rozhoduje o využití

případných přebytků nebo o uhrazení schodku rozpočtu na návrh vlády. Státní závěrečný účet obsahuje údaje o výsledcích rozpočtového hospodaření za uplynulý rok. Jeho nedílnou součástí jsou závěrečné účty jednotlivých kapitol předkládané jejich jednotlivými správci. Státní závěrečný účet po té, kdy ho Sněmovna vezme na vědomí uveřejňuje Ministerstvo financí ČR v elektronické podobě na svých internetových stránkách (www.mfcr.cz).

SHRNUTÍ

1. Zákon o státním rozpočtu je jednou z nejdůležitějších norem schvalovaných v Poslanecké sněmovně
2. Zákon o státním rozpočtu může předložit pouze vláda
3. Zákon o státním rozpočtu schvaluje pouze Poslanecká sněmovna
4. V případě neschválení rozpočtu nastává období tzv. rozpočtového provizoria
5. Kontrola státního rozpočtu předchozího roku je schválena Poslaneckou sněmovnou ve státním závěrečném účtu.

